

Nr 177.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående understöd åt vissa äldre behövande folkskollärare och småskollärare m. fl.; given Stockholms slott den 15 mars 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

dels medgiva, att för år 1919 understöd må enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, tillerkännas

a) äldre behövande folkskollärare, som oförvitligt skött sin tjänst men därifrån erhållit avsked före år 1867, till belopp av 800 kronor, samt

b) sådan behövande lärare och lärarinna vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinna vid folkskola, som efter oförvitlig tjänstgöring under sammanlagt minst femton års tid avgått från tjänsten före utgången av år 1891 samt uppnått en levnadsålder av minst femtiofem år, till belopp av 400 kronor;

dels ock för berörda ändamål anvisa för år 1919 på allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 54,800 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER.
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Härefter anförde departementschefen, statsrådet Rydén:

Understöd åt
 vissa äldre
 behövande
 folkskollä-
 rare och små-
 skollärare
 m. fl.

Vid anmälan den 31 december 1917 av vissa framställningar rörande anslag å allmänna indragningsstaten för år 1919, vilka synts mig för ecklesiastikdepartementets vidkommande böra göras till innevarande års riksdag, hemställde jag om förslag till riksdagen att, i avbidan på proposition angående understöd åt vissa äldre behövande folkskollärare och småskollärare, beräkna för ändamålet under tionde huvudtiteln på allmänna indragningsstaten för år 1919 ett belopp av 54,800 kronor.

Jag anhåller nu att ånyo få anmäla detta ärende och vill därvid till en början erinra om följande.

I anledning av en utav Kungl. Maj:t giord framställning medgav 1917 års riksdag, att enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt meddela, dels sådana äldre behövande folkskollärare, som oför-

vitligt skött sin tjänst men därifrån erhållit avsked före år 1867 (och som sålunda icke erhållit pension från folkskollärarnas pensionsinrättning), finge för år 1918 tillerkännas understöd till belopp av 800 kronor, *dels ock* behövande folkskollärare och folkskollärarinnor, vilka erhållit avsked med pension från folkskollärarnas pensionsinrättning till belopp understigande 800 kronor, finge för år 1918 tillerkännas understöd till så stort belopp, att detsamma tillsammans med pensionsbeloppet uppginge till 800 kronor. För berörda ändamål anvisade riksdagen för år 1918 på allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 100,000 kronor.

Vidare medgav 1917 års riksdag, *dels* att sådan behövande lärare och lärarinna vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinna vid folkskola, som, efter att hava under minst 15 års tid oförvitligen tjänstgjort, avgått från tjänsten utan att erhålla understöd enligt reglementet den 22 juni 1892 samt uppnått en levnadsålder av minst 55 år, finge för år 1918 tillerkännas ett understöd av 400 kronor, under vissa närmare angivna villkor, *dels ock* att sådan behövande lärare och lärarinna av ifrågavarande slag, som efter oförvitlig tjänstgöring erhållit understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt till belopp, som understege 400 kronor, finge för år 1918 tillerkännas understöd till så stort belopp, att detsamma tillsammans med det från ålderdomsunderstödsanstalten utgående understödet uppginge till 400 kronor. För berörda ändamål anvisade riksdagen å allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

I omförmälda riksdagsbeslut äro följaktligen inbegripna dels sådana f. d. befattningshavare, vilka icke erhållit någon pension eller understöd, dels ock sådana, vilka erhållit pension eller understöd till relativt låga belopp och i följd därav tillerkänts fyllnadsbidrag av sådan storlek, att detta bidrag jämte pension eller understöd uppgår till ovan angivna belopp av 800, respektive 400 kronor.

Till sistnämnda grupper av befattningshavare är i det förslag till krigstidstillägg för år 1918 åt pensionerade lärare och lärarinnor vid folk- och småskolor m. fl., vilket jag förut denna dag underställt Kungl. Maj:ts prövning, hänsyn tagen i så måtto, att de befattningshavare, vilka genom omförmälda riksdagsbeslut redan erhållit understöd till det belopp, vartill eljest krigstidstillägget skulle uppgå, eller därutöver, uteslutits från ifrågavarande krigstidstillägg, samt att de befattningshavare, vilkas understöd icke uppgå till de belopp, vartill krigstidstillägget skulle belöpa, föreslagits till erhållande av så stort krigstidstillägg, att detta jämte det av riksdagen beviljade understödet motsvarar vad eljest skulle hava tillerkänts dem i krigstidstillägg.

Beträffande förevarande understöd skulle det enligt min mening bidraga till klarhet och överskådlighet, därest en sådan anordning vidtoges, att för framtiden en åtskillnad i avseende å olika anslagsposter gjordes mellan å ena sidan sådana f. d. befattningshavare, vilka icke åtnjuta någon pension eller understöd, och å den andra sådana, vilkas pensioner eller understöd anses böra uppböras till vissa minimibelopp. För en sådan åtskillnad synes mig jämväl reala skäl kunna anföras.

Vad angår beredande av understöd åt omförmälda befattningshavare för år 1919, anser jag, i anslutning till vad jag nyss anfört, att de till sistnämnda kategori hörande pensionärer eller understödstagare böra inbegripas bland de f. d. lärare och lärarinnor, för vilka tilläventyrs krigstidstillägg för sistnämnda år skulle ifrågakomma, dock att villkoret om vissa minimibelopp alltjämt bör vidmakthållas. Hänsyn till dessa bör följaktligen tagas vid uppgörande i sinom tid av förslag till krigstidstillägg åt pensionerade folkskollärare m. fl. för år 1919.

Vad däremot angår den förra gruppen, d. v. s. sådana f. d. befattningshavare, som icke åtnjuta någon pension eller understöd, torde för deras vidkommande för år 1919 medel nu böra äskas av riksdagen. De understödsbelopp, vilka tillförene blivit dessa tillerkända, synas mig böra bibehållas. Enligt inom ecklesiastikdepartementet verkställda beräkningar skulle för ifrågavarande ändamål erfordras ett förslagsanslag av 54,800 kronor.

Jag hemställer, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

dels medgiva, att för år 1919 understöd må enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela, tillerkännas

a) äldre behövande folkskollärare, som oförvitligt skött sin tjänst men därifrån erhållit avsked före år 1867, till belopp av 800 kronor, samt

b) sådan behövande lärare och lärarinna vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinna vid folkskola, som efter oförvitlig tjänstgöring under sammanlagt minst femton års tid avgått från tjänsten före utgången av år 1891 samt uppnått en levnadsålder av minst femtiofem år, till belopp av 400 kronor;

dels ock för berörda ändamål anvisa för år 1919 på allmänna indragningsstaten ett förslagsanslag av 54,800 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

C. Wilh. Hagman.
